

**Львівський інститут
Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

ІСТОРИЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

**Методичні вказівки і завдання для виконання
самостійної роботи для студентів денної та заочної форми
навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»**

ЛЬВІВ – 2024

Історія та культура України. Методичні вказівки і завдання для виконання самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / Укл. М. М. Керасюк. Львів : ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2024. 34 с.

Розробила:

Керасюк М. М., к. і. н., доц.,
доцент кафедри права

Затверджено на засіданні кафедри права (*протокол № 01/24/25 від 30.08.2024 р.*)

Схвалено Вченою радою Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ МАУП»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вивчення дисципліни «Історія та культура України» передбачає надання здобувачам вищої освіти необхідних теоретичних знань для поглибленого засвоєння навчального матеріалу з важливих питань національного та етно-культурного розвитку України.

Цей курс сприяє цілісному розумінню національної історії та культури як соціально-історичного явища; навчить використовувати понятійно-категоріальний апарат історичної науки та новітній методологічний інструментарій для всестороннього аналізу історичних подій; сформує розуміння справжньої сутності й характеру всесвітніх історичних процесів та їх різнобічного впливу на становлення України як самостійної, суверенної держави; дозволить виробити у студентів навички системного бачення закономірностей та особливостей розвитку України в контексті загальносвітових цивілізаційних процесів; сприяє формуванню знань про українську культуру як універсальну форму буття, самовираження творчості народу, як сфери матеріальної, духовної, ціннісної, комунікативної організації суспільства, що впливає на поведінку, мислення, почуття людини, різних верств населення і нації в цілому; виробить вміння оцінювати, аналізувати та систематизувати різні за характером походження історичні джерела, документальні матеріали, усні повідомлення тощо; надасть можливість брати участь у дискусіях на суспільно-політичні, економічні та культурно-цивілізаційні теми; сприяє виробленню стійкої та переконливої громадянської позиції; навчить застосовувати набуті теоретичні історичні знання для прогнозування тенденцій світового розвитку й України.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Програмні компетентності.

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності
Загальні:	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми
ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми

<p>і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.</p>	<p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу</p> <p>Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми</p>
--	--

Результати навчання:

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди

Зміст навчальної дисципліни за темами

Модуль 1. «Основні етапи формування української державності та культури від найдавніших часів до XIX ст.»

Тема-2

Початки формування державності на українських землях. Стародавня культура України

Історія як наука. Предмет і завдання курсу «Історія і культура України», його місце в системі вищих навчальних закладах. Місце історії України в європейській і світовій історії. Періодизація історії та культури України. Концепції розвитку історії України в українській та зарубіжній історіографії. Характеристика основних джерел, літератури з історії та культури України і методи роботи над ними під час вивчення курсу. Культурогенез на українських землях. Трипільська культура. Місце скотарсько - степових племен у формуванні матеріальної і духовної культури на українських землях. Анти. Розселення стародавніх східних слов'ян. Розвиток землеробства, скотарства, ремесла, торгівлі, розпад первіснообщинного ладу у східних слов'ян. Формування українського етносу

Тема 3-4.

Середньовічна Україна.

Історичні та культурні реалії в Україні у II пол. XIV - I пол. XVII ст.

Сучасні теорії формування феодальної держави Україна-Русь. Соціально-економічний і політичний лад Історичне значення прийняття християнства. Зовнішня політика Київської Русі України. Надбання духовної культури. Мова. Освіта і писемність. Література, літописання. Мистецтво. Фрески і мозаїка. Художні ремесла. Музика. Перші згадки етнотопоніму —Україна. Походження національної символіки. Причини роздробленості Київської Русі-України. Феодальні усобиці. Князівства середнього Подніпров'я: Київське, Чернігово-Сіверське, Переяславське. Їх політичний лад і культура. Економічне і політичне зміцнення Галицького, Волинського князівств. Утворення Галицько-Волинської держави. Внутрішня і зовнішня політика Романа Мстиславича і Данила Галицького Руське королівство та його внесок в оборону європейської цивілізації. Мистецтво. Літописання. Історичне значення середньовічних українських державних утворень. Причини ослаблення українських князівств. Литовсько-Руське князівство – феодальна, політична литовсько-українсько-білоруська держава з елементами федеративного устрою і певною автономією українських та білоруських земель. Становище руської мови і православної релігії. Кревська унія (1385 р.), посилення влади литовських феодалів Зміни геополітичної ситуації на переломі XIV - XV ст. і проблема державності України:

утворення Кримського ханства, посилення турецько-татарської агресії, захоплення Чернігово-Сіверщини Московським князівством. Остаточна ліквідація залишків української державності. Загарбання Польщею Західного Поділля.

Боротьба проти литовських і польських феодалів. Люблінська Унія 1569 року. Формування і вихід на історичну арену українського козацтва. Перші провідники козацтва. Заснування Запорізької Січі. Зростання чисельності та авторитету козацтва і перетворення його у провідну верству українського населення. Культура українського Ренесансу. Українське Передвідродження та його представники: Ю.Дрогобич, Павло Русин, Ст. Оріховський та ін. Провідні центри ренесансної культури України: Літературно-видавнича діяльність Острозького культурно-освітнього центру. Передумови та наслідки Берестейської унії. Діяльність Львівського Ставропігійського братства, заснування шкіл, поширення книгодрукування, Іван Федоров. Відродження освітнього та духовного життя в Києві, заснування Київського Богоявленського братства та школи (1615), друкарні Києво-Печерської лаври (1617), Києво-Могилянської колегії (1632). Реформаторська діяльність митрополита Петра Могили у церковній та освітній сферах. Українське ренесансне мистецтво : специфіка впровадження нових ренесансних форм у кожному з окремих видів мистецтв, поєднання західноєвропейських впливів з національними традиціями; найвидатніші досягнення в оборонній, культовій та житловій архітектурі; розвиток орнаментальної пластики, скульптурного різьблення, епітафійного портрету; іконопис, портретний та історичний жанри, гравюра, мистецтво друкованої книги. Внесок українських ренесансних митців у загально європейську культурну спадщину

Тема 5-6.

Козацько-гетьманська доба: особливості державного будівництва та культурного розвитку

Посилення кріпосницького гніту в 1639-1648 рр. Національно-визвольна війна 1648-1656 рр. Антифеодальний і національно-визвольний характер війни. Рушійні сили: козацтво, селянство, міщанство, козацька старшина і українська православна шляхта. Початок війни. Розгром польсько-шляхетних військ в урочищі Жовті Води. Перемога під Корсунем, під Пилявцями. Облога Львова і Замостя. Зборівський договір 1649 р. Відродження української держави «Військо Запорозьке» Територія держави, полково-сотенний устрій, організація центральної та місцевої влади. Військова кампанія 1651-1656 рр. Зовнішньополітична діяльність козацько-гетьманської держави. Білоцерківський мир (1651 р.). Переяславська Рада 1654 р. Українсько-московський договір 1654 р. Україно-московська військова кампанія 1655-1656 рр. Віленське перемир'я. Політичне становище України після смерті Б.Хмельницького. І.Виговський. Гадяцький трактат. Боротьба з Москвою. Битва під Конотопом. Ю.Хмельницький. Переяславська угода 1659 р. Руїна козацько-гетьманської держави. Боротьба за владу в

Україні у 60-80 рр. XVII ст. Договори з Москвою, їх суть. Андрусівський мир 1667 р. Закріплення поділу України. П.Дорошенко і союз з Туреччиною. І.Самойлович. «Вічний мир» 1686 р. Особливості адміністративно-територіального та військового устрою Гетьманщини в складі Московської держави. Соціальне становище українського суспільства в XVII-XVIII ст. Політичне становище Правобережної України та західноукраїнських земель у II пол. XVII-XVIII ст. Посилення польсько-шляхетського гноблення. Правобережні козацькі полки. Прутський договір 1711 р. Відновлення влади шляхетської Польщі на Правобережжі і ліквідація козацького устрою. Антифеодальні виступи селян і козаків XVIII ст. Визвольне повстання 1702-1704 рр. на Правобережній Україні. С.Палій. Початок гайдамацького руху. Антифеодальні виступи 1734 і 1750 рр. Коліївщина 1768 р. М.Залізник. І.Гонта. Посилення руху опришків в західноукраїнських землях. О.Довбуш. Культура Козацької доби. Формування української національної культури. Політична культура і політико-правова свідомість. Козацька демократія і право. Внесок у розвиток української культури гетьманів Петра Сагайдачного, Богдана Хмельницького, Івана Мазепи. Розвиток освіти і науки. Становлення вищої школи в Україні. Діяльність Києво-Могилянської академії. Українська наукова еліта. Книгодрукування і книгорозповсюдження. Стиль бароко в архітектурі та малярстві. Сакральне, світське та фортифікаційне будівництво доби бароко. Портрети та портретні ікони. Українська гравюра XVII -XVIII ст. Література. Музика. Театр. Традиційно-побутова культура Західноукраїнське (єзуїтське) бароко: специфіка розвитку української культури в Речі Посполитій. Становище української освіти і культури. Львівський університет. Розвиток архітектури і мистецтва

ТЕМА 7.

Національно-культурне відродження в Україні наприкінці XVIII - XIX ст.

Ідея української державності в суспільно-політичному та культурному житті України к. XVIII - поч. XIX ст. Соціально-політичне, економічне становище українських земель в Російській та Австрійських імперіях. Участь українців у наполеонівських війнах 1812-1815 р.р. Розвиток капіталістичних відносин і криза феодальної системи господарювання. Причини та періодизація другого національно-культурного. Відродження в Україні; особливості розвитку культури України в умовах перебування її у складі Російської імперії. Діяльність Харківського університету (1805), розвиток етнографії, мовознавства, видавнича діяльність. Український романтизм. Заснування Київського університету (1834); діяльність Кирило-Мефодіївського товариства, його провідні діячі: М.Костомаров, П.Куліш, Т.Шевченко, М.Гулак та ін. «Закон Божий. Книга буття українського народу». Т.Г.Шевченко основоположник методу критичного реалізму в українській літературі та образотворчому мистецтві, його роль у розвитку

української культури . Вихід у світ часопису «Основа». Розвиток культурно-національного руху на Наддніпрянській Україні. «Хлопомани». В.Антонович. Громадівський рух в Україні, їх видавнича діяльність в 60-70-х рр. ХІХ ст. Творчий внесок у розвиток національної культури В.Антоновича, М.Драгоманова, П.Чубинського, П.Житецького та ін. Становлення української класичної культури: національного професійного театру та музики, творчість видатних драматургів та акторів: І.Карпенка-Карого, М.Кропивницького, М.Садовського, М.Заньковецької, композиторів С.Гулака-Артемовського, М.Лисенка, М.Вербицького та ін. Становлення Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії. Відродження національно- культурного руху в Галичині в 20-40-х роках ХІХ ст. —Руська Трійця, альманах —Русалка Дністровая; Вплив революції «Весна народів» на активізацію культурного життя в Західній Україні, утворення Головної Руської Ради та її вимоги національно-культурної автономії, «Галицько-Руська Матиця», з'їзд діячів української культури «Собор руських учених». Пожвавлення культурних зв'язків між Галичиною та Наддніпрянською Україною: діяльність товариства — Просвіта (1868), Товариства ім.Т.Г.Шевченка (1873), розвиток науки, літератури, мистецтва. Вплив європейської культури на літературу, архітектуру та образотворче мистецтво

Змістовий модуль 2.

Основні етапи відродження української держава та національної культури в новітні часи (XX - поч. XXI ст.)

Тема 8-10.

Відродження Української держави поч. XX ст.

Український модернізм.

Україна в добу тоталітаризму

Особливості соціально-політичного становища українських земель на початок XX ст. Українське питання напередодні Першої світової війни. Причини, характер і особливості Лютневої буржуазно-демократичної революції в Російській імперії та її вплив на Україні. Утворення Центральної Ради, її внутрішня та зовнішня політика. Боротьба з російський Тимчасовим буржуазним урядом. Проголошення УНР. Боротьба більшовиків проти української держави. Чотири Універсали Центральної Ради. Діяльність М.С.Грушевського та В.К.Винниченка. Причини невдач та історичне значення Центральної Ради. Державний переворот і встановлення гетьманського режиму в Україні. Внутрішня і зовнішня політика П.Скоропадського. Причини краху Гетьманату. Директорії. Внутрішня і зовнішня політика УНР на чолі з В.Винниченком та С.Петлюрою. Боротьба проти більшовицького режиму в Україні. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Внутрішня і зовнішня політика урядів К.Левицького та С.Голубовича. Взаємовідносини між політичними лідерами

УНР та ЗУНР. Акт Злуки 22 січня 1919 року. Причини краху союзу між УНР та ЗУНР. Директорія та її діяльність по збереженню української державності. Варшавський мирний договір (04.1919 р.). Україна в зовнішній політиці європейських країн після 1 Світової війни. Паризький мирний договір 1918-1919 рр. «Чотирнадцять пунктів Вільсона». Ризький мир (03.1921 р.). Становлення українського модерну та його особливості. Освіта та наука в роки національної революції 1917 – 1921 рр. Літературний модерн: «Молода муза», «Українська хата». від М.Вороного до О.Олеся. Модерний український театр. Л.Курбас, Г.Юра та ін. Кіно. Модерн в українському малярстві та архітектурі. Пошуки національного стилю в малярстві та архітектурі. Українська академія мистецтв. Творчість, Г.Нарбута, М.Бойчука, Ю.Жука, Ф. і В. Кричевських . Українські землі в міжвоєнний період (1919-1939 рр.). Становлення більшовицької влади на українських землях. Проголошення УСРР. Державне і господарське будівництво України в умовах громадянської війни. Прийняття Конституції УСРР (березень 1919 р.). Політика — військового комунізму в Україні. Голод 1921-1923 рр. «Нова економічна політика» більшовиків в Україні. Проблеми національно-державного будівництва. Утворення СРСР. Україна у більшовицьких планах побудови «соціалістичного суспільства». Сталінський план індустріалізації, колективізації, культурної революції.. Командно- адміністративний метод господарювання. Масові репресії 30-х років Колективізація та адміністративно-командні методи колективізації сільського господарства в Україні. Розкуркулення. Депортація селян України. Голод 1932-1933 рр. Трагічні наслідки голодомору на Україні. Суспільно-політичні та історичні передумови формування культури України 20-30-рр. ХХ ст., успіхи та прорахунки українізації. Сталінський — соцреалізм і наступ на українську культуру. Особливості розвитку культури України кінця 30-х р. Репресії проти української інтелігенції. Представники — розстріляного відродження та їх роль у формуванні національної свідомості українців. Соціально-економічне та національно-політичне становище Західної України під владою Польщі, Румунії та Чехословаччини в 20-30 рр. Діяльність національно-патріотичних організацій Західної України. «Інтегральний націоналізм» Д.Донцова. Створення УВО під керівництвом Є.Коновальця. діяльність ОУН. Відкриття у Празі Українського Вільного Університету. Молодіжні організації — Сокіл, Луг, Пласт. Діяльність греко-католицької церкви на чолі з митрополитом А.Шептицьким. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.) Пакт від 23 серпня 1939 р. між СРСР і Німеччиною. Напад Німеччини на Польщу – початок II-ї Світової війни. Анексія Радянським Союзом Західної України Розчленування Західної України між Німеччиною, СРСР і Угорщиною. Соціально-економічні перетворення на західноукраїнських землях. Встановлення тоталітарного режиму. . Напад фашистської Німеччини на СРСР. Причини та характер війни. Окупація України. Фашистський терор проти мирного населення. Боротьба українського народу проти фашистських і радянських окупантів. Формування загонів УПА. Стратегія і тактика ОУН- УПА. Платформа

Української головної визвольної Ради (УГВР). Корінний перелом у ході війни. Вигнання радянськими військами фашистських загарбників з території України. Внесок українського народу у боротьбу проти фашизму і завершенні Другої світової війни. Україна в 40-80-х роках ХХ ст. Суспільно-політичні зміни в УРСР у повоєнний період. Особливості відбудови народного господарства УРСР. Трудовий героїзм українського народу. Причини голоду 1946-1947 рр.. Складність суспільно-політичних процесів на західноукраїнських землях. Операція «Вісла», Львівський церковний собор 1946 р. Наступ тоталітарної ідеології у 40-50-і роки. «Жданівщина». Початок лібералізації суспільного життя в Україні в середині 50-60-х рр. ХХ ст. Хрущовська —відлига (1953-1964). Пробудження національно-духовного життя в Україні. Шістдесятники: поети В. Симоненко, Л. Костенко, І. Драч, М. Вінграновський, В. Стус, художники А. Горська, О. Заливаха, журналіст В. Чорновіл, історик В. Мороз, мистецтвознавець Б. Горинь, психолог М. Горинь та ін. Духовний опір тоталітаризму та пригніченню національної культури. Розправа з шістдесятництвом. Новітня русифікація 70-80-х ХХ ст. Теорія злиття націй та її втілення в СРСР. Освіта, література, театр, кінематограф, ЗМІ за умов русифікації української культури. Розгортання правозахисного руху в Україні. Антиукраїнська діяльність командно-адміністративної системи радянської влади. Фальсифікація історичного минулого України. Загально-політична, економічна і духовна криза в радянському суспільстві. Курс на перебудову.

ТЕМА 11-13

Національно - державне відродження України кін. ХХ - поч. ХХІст. Особливості культури ХХІ ст. Тенденції розвитку

Перші прояви демократизації суспільного життя в Україні у другій половині 80-х рр. ХХ ст. Труднощі перебудовних процесів в економічному і політичному житті України. «Народний рух України за перебудову»(1989). Формування нових політичних партій. Відродження національно-церковного життя. Рух за відродження національної символіки України. Прийняття «Закону про мови в УРСР». Прийняття Декларації про державний суверенітет України (1990). Криза економічного, національного і політичного життя в СРСР. Державний переворот ГКНС 19- 20 серпня 1991 р. Прийняття Акту про державну незалежність України(24.08.1991) Всеукраїнський референдум 01.12.1991 року. Обрання Президентом України Л.М.Кравчука. Україна в умовах незалежності. Розбудова держави, суспільно-політична та економічна ситуація у перехідний період. Конституції України 28.06.1996 року. Основні права, свободи та обов'язки громадян. Зовнішньополітична доктрина України 1993 р. Відкритість, миролюбність, позаблоковий статус, відмова від ядерної зброї. Будапештський меморандум 1994 р. Україна і ООН. Україна і НАТО. Українсько-російські відносини та їх суперечності, Договір про дружбу та співробітництво між Україною та РФ (1997 р.) та його ратифікація. Процес інтеграції України в європейський політичний,

правовий, військовий та економічний простір. ОБСЄ (1992 р.), Рада Європи (1995 р.), Центральноевропейська ініціатива (1996 р.), Рада євроатлантичного партнерства (1997 р.), Європейське енергетичне співтовариство (2006 р.), Світова організація торгівлі (2008 р.) та ін. Початки формування громадянського суспільства в Україні; президентська виборча кампанія 2004 р.; поглиблення політичної кризи та її вирішення у 2004- 2005 рр. успіхи та прорахунки «помаранчевої революції». Президентська кампанія 2010 р. Основні напрямки внутрішньої та зовнішньополітичної діяльності України 2010 – 2013 рр. Українська держава – східний чи західноєвропейський варіант розвитку. Політична криза 2013 р. «Революція гідності». 2014 р. Агресія РФ на українські землі. Підписання угоди про асоціацію між Україною і ЄС. Відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності. Сучасні виклики на шляху утвердження української держави. Революція гідності 2013–2014 рр. Окупація Автономної Республіки Крим Російською Федерацією у 2014 р. Вибори 2014 р. Петро Порошенко. Вибори 2019 р. Володимир Зеленський. Війна України за свою незалежність у 2014–2022 рр. Роль українського питання в геополітичних процесах сучасного світу. Демократизація та національно-культурне життя у суверенній українській державі. Відновлення та створення нових культурно-освітніх товариств (Просвіти, Наукового товариства Т. Шевченка, Товариства української мови Т. Шевченка та ін.), їх значення у культурному житті українців. Зростання самосвідомості, духовності народу. Відродження історичної пам'яті, повернення забутих імен діячів культури і мистецтва. Проблеми і перспективи розвитку освіти, науки і мистецтва у 90-х роках 20 ст. Театр і українське кіномистецтво: позитивні та негативні фактори розвитку. Створення нової концепції національної освіти. Становище та перспективи розвитку української науки. Постмодернізм в українській літературі і мистецтві. Європейський вибір української культури

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стрижневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати.

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу «Історія та культура України» в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни.

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді написання реферату або тестування.

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота є важливою складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є опанування навичок роботи з рекомендованою літературою, набуття необхідних знань та умінь пов'язувати історію та культуру України з сучасними подіями та соціокультурними процесами у суспільстві.

Передбачаються наступні види роботи: вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою; підготовка до лекційних та практичних занять; опрацювання актуальної інформації про різноманітні аспекти історії та культури України за допомогою електронних ресурсів; виконання тестових завдань; виконання індивідуальних та творчих завдань; підготовка до модульних контрольних робіт; підготовка до іспиту.

Тема 1-2. Початки формування державності на українських землях.

Стародавня культура України

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Назвіть найвідоміший твір історика Йордана
2. Коли в літературних джерелах починають вживати назву «слов'яни»?
3. Де знаходиться Зимненське городище?
4. Хто з авторів згадував про розправу готів над слов'янським князем Божем, його синами та 70 старійшинами?

5. Кому належить авторство цих рядків: «Ці племена, склавини й анти, не підлягають одній людині, а з давніх-давен живуть у демократії, тому про все, що для них корисне чи шкідливе, вони обмірковують спільно»?

6. Що означає поняття «Велике переселення народів»?

7. Кому належить авторство цих рядків: «Тепер вони (слов'яни) бушують повсюдно...»?

8. Коли починаються перші самостійні походи слов'ян на Візантію?

9. Кого називали «ромеями»?

10. Визначить локалізацію проживання антів та венедів

11. Який регіон прийнято вважати «історичним» центром східного слов'янства?

12. Які регіони займали східнослов'янські племена впродовж VII-VIII ст.

Література: 1-5, 6-9, 19, 22.

Тема 3-4. Середньовічна Україна.

Історичні та культурні реалії в Україні у II пол. XIV - I пол. XVII ст.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Назвіть володарів Галицько-Волинської держави, які були короновані 2. Хто мав увійти до антимонгольської коаліції, яку намагався створити Данило Галицький?

3. Кого прийнято вважати останнім галицько-волинським князем?

4. Коли фактично припинила своє існування єдина Галицько-Волинська держава?

5. Назвіть напрямки військових походів монголів після підкорення руських земель

6. Поясніть значення поняття «Річ Посполита»

7. Назвіть хронологічні межі Лівонської війни.

8. Скільки воєводств було утворено в Україні після укладення Люблінської унії?

9. Хто такі «каштеляни»?

10. Хто з православних єпископів був прихильником унії?

11. Коли було надруковано «Требник» П. Могили?

12. Який польський король підписав «Пункти заспокоєння руського народу»? 13. В якому місті з'явилась перша братська школа?

Література: 1-5, 6-9, 19, 22.

Тема 5-6.

Козацько-гетьманська доба:

особливості державного будівництва та культурного розвитку

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Коли вперше зустрічається поняття «козак»?
2. Що означають поняття «хоругва», «бунчук», «булава», «печатка»?
3. Назвіть перших козацьких гетьманів та отаманів
4. В чому різниця між реєстровим та низовим козацтвом?
5. Що передбачали реформи короля Стефана Баторія?
6. Назвіть головні осередки низового козацтва
7. Що означала ухвала польського сейму 1590 р. для козацтва?
8. Назвіть основні причини різкого збільшення чисельності низового козацтва наприкінці XVI ст.
9. Поясніть чому польська влада фактично відмовлялася визнати права низового козацтва

Література: 1-5, 6-10, 19, 22-23.

ТЕМА 7.

Національно-культурне відродження в Україні наприкінці XVIII - XIX ст.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Які українські землі увійшли до складу Австрійської імперії в результаті трьох поділів Польщі?
2. Визначте адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Австрійської монархії
3. Що таке «комітати»?
4. Проаналізуйте наслідки релігійної та освітньої реформ австрійських монархів для подальшого розвитку українського національного руху

Література: 1-5, 6-9, 18-19, 22.

Тема 8-10.

Відродження Української держави поч. XX ст.

Український модернізм.

Україна в добу тоталітаризму

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Проаналізуйте головні ідеї праці М. Міхновського «Самостійна Україна»
2. Які етапи пройшла революція 1905-1907 рр.?
3. Поясніть поняття відруб
4. Визначте українські політичні партії, що відстоювали інтереси робітників
5. Коли було засновано Товариство українських поступовців?
6. Які країни входили до Антанти та Троїстого союзу?
7. Визначте пріоритетні галузі розвитку науки та освіти України у 1920-ті роки
8. Розкрийте основні тенденції розвитку української літератури, мистецтва, музики, театру
9. Проаналізуйте становище українських земель у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини: виділіть основні тенденції розвитку у 1921-1938 рр.

10. Розкрийте основні засади діяльності українських політичних партій на території Польщі

11. Покажіть основні напрямки діяльності українських політичних партій в Румунії у 1921-1938 роках

12. З'ясуйте основні суспільно-політичні течії в національному русі Закарпаття у 1921-1938 роках

Література: 1-5, 6-9, 11-16, 19-22.

ТЕМА 11-13

Національно - державне відродження України кін. ХХ - поч. ХХІст.

Особливості культури ХХІ ст. Тенденції розвитку

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Проаналізуйте кризові явища в економіці та політиці України наприкінці 80-х років

2. Розкрийте суть визначення «Революція на граніті»

3. З'ясуйте головні особливості формування багатопартійності в Україні напередодні розпаду Радянського Союзу

4. Проаналізуйте основні соціально-політичні тенденції розвитку сучасної України

5. Визначте головні особливості релігійного життя в Україні після 1991 року

6. Розкрийте основні напрями державної політики в галузі регулювання сучасних етнічних процесів в Україні

7. Охарактеризуйте лібералізацію економічного життя в Україні у 90-х роках ХХ ст.

8. Вкажіть основні риси зовнішньої політики незалежної України

9. Назвіть досягнення у розбудові Української держави

10. Розкрийте причини та перебіг російської агресії супроти України та проведення АТО на Донбасі

11. Проаналізуйте розвиток сучасної культури

Література: 1-5, 6, 8-9, 12-13, 17, 19, 20, 22.

Тематика рефератів

1. Проблема походження слов'ян в історичній літературі

2. Трипільська культура на території України

3. Трипільська архітектура

4. Скіфський звіриний стиль

5. Етнокультурні проблеми черняхівської культури

6. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян

7. Проблема генези української народності в історіографії. Етнонім «Україна»

8. Значення язичництва для розвитку української культури

9. Християнізація Київської Русі та її значення для розвитку української культури

10. Розвиток літописання в Київській Русі

11. «Слово о полку Ігоревім» – визначна пам'ятка духовної культури Київської Русі
12. Оригінальна література Київської Русі
13. Сакральна архітектура Київської Русі
14. Світоглядні засади середньовічної культури
15. Історіософські погляди українського гуманізму
16. Ідеї громадянського гуманізму в Україні
17. Значення братств для розвитку української культури
18. Діяльність Острозького культурно-освітнього центра
19. Іван Вишенський та полемічна література
20. Жовківська малярська школа та її внесок у духовну культуру України
21. Значення Києво-Могилянської академії для розвитку освіти та науки в Україні
22. Формування історичної самосвідомості українського народу (середина XVII – XVIII ст.)
23. Козацькі літописи другої половини XVII – XVIII ст.
24. Культурно-просвітницька діяльність «Руської Трійці» на ниві духовної культури Галичини
25. «Історія Русів» – видатна пам'ятка суспільно-політичної думки України
26. Гетьманство Петра Сагайдачного
27. Військове мистецтво козаків
29. Богдан Хмельницький – видатний державний діяч і полководець
30. Іван Мазепа. Оцінка його діяльності в історичній літературі
31. Суспільно-політичне життя Наддніпрянщини у XIX ст.
32. Історіософські погляди учасників Кирило-Мефодіївського товариства
33. Значення Тараса Шевченка для розвитку української культури
34. Реалізм в українській літературі
35. Реалізація столипінської аграрної реформи в Україні
36. Створення українських політичних партій на Наддніпрянщині
37. Українці у Першій світовій війні. Українські Січові стрільці
38. Михайло Грушевський – видатний вчений і політичний діяч
39. Центральна Рада й українська культура
40. Музичне мистецтво в Україні 1920-1930-х рр
41. Національно-визвольний революційний рух на землях Західної України. Діяльність ЗУНР
42. Зовнішньополітична діяльність Центральної Ради
43. Історичний портрет Нестора Махна
44. Голодомор 1932-1933 рр.: причини та наслідки
45. «Інтегральний націоналізм» Дмитра Донцова. Організація українських націоналістів
46. Радянізація Західної України
47. Наш край в роки Другої світової війни
48. XX з'їзд КПРС. Засудження культу особи Й. Сталіна

49. Формування багатопартійної системи в Україні
50. «Помаранчева революція» 2004 р. та її наслідки

Тести

Із запропонованих відповідей оберіть правильну

Варіант 1

- 1. Розташуйте дані періоди в хронологічній послідовності:**
неоліт, палеоліт, бронзовий вік, мезоліт, ранній залізний вік, енеоліт.
- 2. Найдавнішим народом на території України були:**
а) Кіммерійці;
б) Скіфи;
в) Сармати;
г) Готи.
- 3. Грецькі міста - держави існували в Північному Причорномор'ї :**
а) X ст. до н. е. - I ст. н. е.;
б) VII ст. до н. е. - IV ст. н. е.;
в) V ст. до н. е. - X ст. н. е.
- 4. Учені вважають, що Київ було засновано:**
а) в I ст. н.е. б) в V ст. н.е. в) в IX ст. н.е.
- 5. Щорічний похід князя із дружиною по своїх землях з метою збирання данини носив назву :**
а) виправа; б) полюддя; в) устави.
- 6. Християнство на Русі було запроваджене в**
а) 899 р. б) 980 р. в) 988 р.

7. Встановіть відповідність:

1) 980-1015рр.	а)правління у Києві Ярослава Володимировича
2)1019-1054рр.	б)правління в Києві Володимира Всеволодовича
3)1113-1125рр.	в)правління в Києві Володимира Святославовича
4)1125-1132рр.	г)правління в Києві Мстислава Володимировича

8. Із наведених у дужках варіантів виберіть правильний:

В (1054 р., 1099 р., 1199 р.) році Галичину і Волинь в єдине князівство об'єднав волинський князь (Володимирко, Роман Мстиславович, Данило Галицький).

9. Розташуйте історичні події в хронологічному порядку:

- а) Кревська унія; б) Берестейська унія; в)Люблінська унія.

10. Із наведених у дужках варіантів виберіть правильний:

Останнім гетьманом козацької України став (І.Мазепа, К. Розумовський О.Розумовський). Призначений на цю посаду Єлизаветою, він був формально обраний у Глухові в (1734, 1747, 1750) році і усунутий Катериною II в (1762, 1764, 1775) році.

11. Виборні органи місцевого самоврядування, що створювались у підросійській Україні після 1864 р., називались:

- а) управами
б) Земствами
в) комітетами.

12. Утворення УНР проголошував

- а)Перший Універсал;
б)Другий Універсал;
в)Третій Універсал;
г)Четвертий Універсал.

13. Курс на індустріалізацію було проголошено в: (потрібне підкреслити)

- а)1925р.? б)1927р.? в)1929р.?

14. **«Вирішальним роком» першої п'ятирічки сталінською пропагандою було оголошено:**
а) 1929 р.; б) 1930 р.; в) 1931 р.; г) 1932 р.
15. **Друга світова війна закінчилась**
а) 9 травня 1945 р.;
б) 1 вересня 1945 р.;
в) 2 вересня 1945 р.
16. **Поняттям «відлига» в історії СРСР і, відповідно, УРСР, позначають період**
а) 1953-1964 рр.; б) 1953-1956 рр.; в) 1956-1959 рр.
17. **Назвіть хронологічні рамки періоду «перебудови» в СРСР:**
а) 1956-1964 рр.;
б) 1964- 1985 рр.;
в) 1985-1991 рр.
18. **«Декларацію про державний суверенітет України» було прийнято:**
а) 6 червня 1990 р. б) 16 липня 1990 р. в) 16 липня 1991 р.
19. **Конституція незалежної України була прийнята:**
а) 28 червня 1991 р.;
б) 24 серпня 1991 р.;
в) 28 червня 1996 р.
20. **Кого було обрано Президентом України в грудні 1991 р.**
а) Л.Кравчука
б) Л.Кучму
в) В.Ющенко?

Варіант 2

1. **Привласнювальне господарство - це сукупність занять людини, які дозволяють їй забезпечувати своє життя :**
а) привласнюючи зроблене іншими людьми (чужоплемінниками, ворогами і т. п.);
б) використовуючи готові витвори природи (коріння, плоди, тварини і т. п.);
в) ведучи самостійне виробництво (скотарство, землеробство, ремесло).
2. **Уперше дослідив поселення носіїв трипільської археологічної культури:**
а) С.Бібіков; б) В.Хвойка; в) Я.Пастернак.

3. Столицею Боспорського царства було місто:

- а) Ольвія; б) Пантікапей; в) Херсонес.

4. На території сучасної України скіфи домінували в:

- а) IX – V ст. до н.е.
б) VII – III ст. до н.е.
в) V – VI ст. до н.е.

5. Об'єднання Руської та Новгородської земель відбулось у:

- а) 860 р. б) 882 р. в) 912 р.

6. « І послали вони до нього (мужів своїх), кажучи :

« Чого ти йдеши знову? Ти забрав єси всю данину ». І не послухав їх Ігор, і древляни, вийшовши насупроти з города Іскоростеня, вбили Ігоря і дружину його, бо їх було мало». Подія, про яку розповідає літопис, трапилась у :

- а) 912 р.; б) 945 р.; в) 956 р.

7. Установіть відповідність:

1) 882-912рр.	а) правління у Києві Ярослава Володимировича
2) 945-964рр.	б) правління в Києві княгині Ольги
3) 980-1015рр.	в) правління в Києві князя Олега
4) 1019-1054рр.	г) правління Володимира Святославовича

8. Останній князь Галицько - Волинської держави, мазовецький князь Болеслав Тройденевич посів галицький стіл під іменем :

- а) Юрія I; б) Юрія II; в) Андрія II.

9. Юридично закріпила появу нової держави Речі Посполитої:

- а) Кревська унія;
б) Берестейська унія;
в) Люблінська унія.

10. Іван Мазепа був гетьманом України в:

- а) 1668-1676 рр.
б) 1676-1687 рр.
в) 1687-1708 рр.

11. Установіть відповідність:

1) зруйнування Нової Січі за наказом Катерини II;	а) 1764 р.
2) ліквідація гетьманату;	б) 1775 р.
3) зрівняння у правах української шляхти з російським дворянством;	в) 1783 р.
4) впровадження кріпосного права на Лівобережжі	г) 1785 р.

12. Кріпосне право у підросійській Україні було ліквідоване в :

- а) 1848 р. б) 1855 р. в) 1861 р.

13. У другій половині XIX ст. у підросійській Україні провідними галузями економіки були:

- а) Хімічна, вугледобувна та цукрова;
б) Хімічна, металургійна та цукрова;
в) Вугледобувна, металургійна та цукрова.

14. Третій Універсал Центральної Ради проголошував:

- а) автономію України; б) утворення УНР; в) незалежність УНР.

15. Колективізацію в Україні мали завершити в (потрібне підкреслити):

- а) 1930-1931 рр.? б) 1931-1932 рр.? в) 1932-1933 рр.?

16. Кордон розмежування радянських і німецьких інтересів на території Польщі у 1939 році проходив по лінії річок :

- а) Вісла, Нарев, Смотрич; б) Нарев, Вісла, Дністер; в) Нарев, Вісла, Сян.

17. Період масової реабілітації в історії СРСР і, відповідно, України припадає на:

- а) 1953-1956 рр. б) 1953-1959 рр. в) 1953-1964 рр.

18. Першим Президентом СРСР став:

- а) М.Хрущов; б) М.Горбачов; в) Б.Єльцин.

19. Акт проголошення незалежності України було прийнято:

- а) 16 липня 1990 р.; б) 1 грудня 1991 р.; в) 24 серпня 1991 р.

20. Кого було обрано Президентом України в жовтні 1999 р.

- а) Л.Кравчука б) Л.Кучму в) В.Ющенко?

Варіант 3

1. Люди, які населяли землі сучасної України в епоху палеоліту, користувались:

- а) вогнем, списами, крем'яними сокирами, мідними ножами;
- б) вогнем, кам'яними рубилами, гарпунами, крем'яними ножами;
- в) списами, крем'яними сокирами, гарпунами, рубилами, луками.

2. Звичай якого народу описаний у тексті?

«Ці воїни були дуже дружними між собою. Зустрівши відважного і вірного товариша, вони справляли обряд побратимства: до чаші з вином побратими крапали свою кров, занурювали туди зброю і випивали «чашу дружби»:

- а) греків;
- б) скіфів;
- в) слов'ян.

3. У писемних джерелах слов'яни згадуються як:

- а) склавини, готи, алани;
- б) венеци, склавини, анти;
- в) склавини, анти, алани.

4. «Не люблю мені є в Києві жити. Хочу я в Переяславіці на Дунаї, бо то є середина землі моєї. Адже там усі добра сходяться ... » Такими були плани київського князя :

- а) Ігоря; б) Святослава; в) Володимира; г) Ярослава.

5. Встановіть відповідність:

1) 980-1015рр.	а) правління у Києві Ярослава Володимировича
2) 1019-1054рр.	б) правління в Києві Володимира Всеволодовича
3) 1113-1125рр.	в) правління в Києві Володимира Святославовича
4) 1125-1132рр.	г) правління в Києві Мстислава Володимировича

6. Останній князь Галицько - Волинської держави, мазовецький князь Болеслав Тройденевич посів галицький стіл під іменем :

- а) Юрія I;
- б) Юрія II;
- в) Андрія II.

7. Розташуйте історичні події в хронологічному порядку:

- а) Кревська унія;
- б) Берестейська унія;
- в) Люблінська унія.

8. Вважають, що Запорозька Січ була заснована:

- а)Сеньком Полозовичем; б)Прецлавом Лянцкоронським;
в)Дмитром Вишневецьким.

9. Епіцентром повстання під проводом Б. Хмельницького На початку 1648 р. став(ла):

- а)х. Суботів; б) Київ; в)Запорозька Січ.

10. Останнім кошовим отаманом Запорозької Січі був:

- а)Кирило Розумовський; б)Петро Калнишевський; в)Кость Гордієнко.

11. Серед гетьманів України ХУІІ ст. гетьманами «обох берегів Дніпра» були:

- а) Б.Хмельницький, І.Виговський, Ю.Хмельницький, П.Дорошенко, І.Самойлович, І.Мазепа.
б) Б.Хмельницький, І.Виговський, П.Дорошенко, П.Тетеря, І.Самойлович, І.Мазепа.
в) Б.Хмельницький, І.Виговський, П.Тетеря, І.Самойлович, І.Брюховецький, Ю.Хмельницький, П.Дорошенко.

12. Кріпосне право у підросійській Україні було ліквідоване в :

- а) 1848 р. б) 1855 р. в) 1861 р.

13. Третій Універсал Центральної Ради проголошував:

- а) автономію України; б) утворення УНР; в) незалежність УНР.

14. «Вирішальним роком» першої п'ятирічки сталінською пропагандою було оголошено:

- а)1929 р.; б)1930 р.; в)1931 р.; г)1932 р.

15. Кордон розмежування радянських і німецьких інтересів на території Польщі у 1939 році проходив по лінії річок:

- а)Вісла, Нарев, Смотрич; б)Нарев, Вісла, Дністер; в)Нарев, Вісла, Сян.

16. Друга світова війна закінчилась

- а) 9 травня 1945 р.; б) 1 вересня 1945 р.; в) 2 вересня 1945 р.

17. Для загальної характеристики періоду правління М.Хрущова найбільш доцільно використовувати термін:

а) культ особи; б) популізм; в) суб'єктивізм; г) волюнтаризм.

18. Назвіть хронологічні рамки періоду “перебудови” в СРСР:

- а) 1956-1964 рр.;
- б) 1964- 1985 рр.;
- в) 1985-1991 рр.

19. Акт проголошення незалежності України було прийнято:

- а) 16 липня 1990 р.;
- б) 1 грудня 1991 р.;
- в) 24 серпня 1991 р.

20. Кого було обрано Президентом України в грудні 1991 р.

- а) Л.Кравчука;
- б) Л.Кучму;
- в) В.Ющенко

Варіант 4

1. Вся територія України була заселена людьми в епоху:

- а) мезоліту;
- б) середнього палеоліту;
- в) неоліту.

2. Із давньогрецьких авторів найдетальніше життя, побут та звичаї скіфів описав:

- а) Гомер;
- б) Геродот;
- в) Гесіод.

3. Племена сарматів кочували на території України в:

- а) III ст. до н.е. – III ст. н.е.
- б) V ст. до н.е. - I ст. н.е.
- в) IV ст. до н.е. – II ст. н.е.

4. Святилища слов'ян, в яких приносили жертви богам, називалися:

- а) погостами
- б) капищами
- в) становищами.

5. «І послали вони до нього (мужів своїх), кажучи :

«Чого ти йдеш знову? Ти забрав еси всю данину. І не послухав їх Ігор, і древляни, вийшовши наспроти з города Іскоростеня, вбили Ігоря і дружину його, бо їх було мало ». Подія, про яку розповідає літопис, трапилась у :

- а) 912 р.;
- б) 945 р.;
- в) 956 р.

6. Християнство на Русі було запроваджено в:

- а) 882 р.;
- б) 945 р.;
- в) 988 р.

7. Єдине Галицько-Волинське князівство було утворене в :

- а) 1199р.; б) 1202р.; в) 1205р.

8. Розташуйте історичні події в хронологічному порядку:

- а) Кревська унія; б) Берестейська унія; в) Люблінська унія.

9. Перша Конституція України була складена:

- а) І. Мазепою;
б) П. Дорошенком;
в) П. Орликом.

10. Встановіть відповідність:

1) зруйнування Нової Січі за наказом Катерини II;	а) 1764 р.
2) ліквідація гетьманату;	б) 1775 р.
3) зрівняння у правах української шляхти з російським дворянством;	в) 1783 р.
4) впровадження кріпосного права на Лівобережжі;	г) 1785 р.

11. В українських землях Російської імперії протягом 1864 р. було проведено

- а) земську реформу
б) земську і судову
в) воєнну, освітню, цензурну
г) освітню, судову і земську.

12. В якій сфері діяльності урядом гетьмана П. Скоропадського досягнуто найбільших успіхів?

- а) у зовнішній політиці;
б) в аграрній політиці;
в) у будівництві збройних сил;
г) у національно-культурному будівництві.

13. В яких сферах не забезпечив плюралізм:

- а) політика; б) економіка; в) культура; г) ідеологія?

14. Чому віддавалися головні пріоритети в ході індустріалізації:

- 1) Важкій чи легкій промисловості?
- 2) Промисловості чи с/г?
- 3) Горизонтальним чи вертикальним структурам управління?
- 4) Усупільнений чи індивідуальній праці?
- 5) Економічному прискоренню чи підвищенню життєвого рівня?
- 6) Професійній компетентності чи соціальним критеріям у кадровій політиці?

15. Анексію західноукраїнських земель, що входили до складу Польщі, радянські війська розпочали:

- а) 1 вересня 1939 р.; б) 17 вересня 1939 р. в) 13 червня 1940 р.

16. Друга світова війна закінчилась:

- а) 9 травня 1945 р.;
б) 1 вересня 1945 р.;
в) 2 вересня 1945 р.

17. Для загальної характеристики періоду правління М.Хрущова найбільш доцільно використовувати термін:

- а) культ особи; б) популізм; в) суб'єктивізм; г) волюнтаризм.

18. Першим Президентом СРСР став:

- а) М.Хрущов; б) М.Горбачов; в) Б.Єльцин.

19. Акт проголошення незалежності України було прийнято:

- а) 16 липня 1990 р.; б) 1 грудня 1991 р.; в) 24 серпня 1991 р.

20. Кого було обрано Президентом України в грудні 1991р.

- а) Л.Кравчука
б) Л.Кучму
в) В.Ющенко?

Варіант 5

1. Установіть відповідність:

1) давній кам'яний вік	а) неоліт
2) середній кам'яний вік	б) енеоліт
3) новий кам'яний вік	в) палеоліт
4) мідно-кам'яний вік	г) мезоліт

2. Час існування на території України трипільської археологічної культури:

- а) V - IV тис. до н.е. б) IV-III тис. до н.е. в) II-I тис. до н.е.

3. Племена сарматів кочували на території України в:

- а) III ст. до н.е. – III ст. н.е.
б) V ст. до н.е. - I ст. н.е.
в) IV ст. до н.е. – II ст. н.е.

4. За візантійськими джерелами, вперше поляни були охрещені за княжіння

- а) Аскольда; б) Рюрика; в) Ольги.

5. «Ти, княже, чужої землі шукаєш і дбаєш про неї, а свою полишив. Нас же мало не взяли печеніги, і матір твою, і дітей твоїх... Чи тобі не жаль отчини своєї, і матері, що стала старою, і дітей своїх?» Ці слова киян були передані гінцем князеві:

- а) Ігореві; б) Святославу; в) Володимирі.

6. Єдине Галицько-Волинське князівство було утворене в:

- а) 1199р.; б) 1202р.; в) 1205р.

7. Шлюбна угода, результатом якої стало посилення польських впливів у Великому князівстві Литовському, зокрема, й визнання католицької релігії державною, була укладена у:

- а) Кракові; б) Крево; в) Любліні.

8. Вважають, що Запорозька Січ була заснована:

- а) Сеньком Полозовичем; б) Прецлавом Лянцкоронським;
в) Дмитром Вишневецьким.

9. Чия це біографія?

«Походив з православного шляхетського роду, навчався в Київській колегії, перейшов на службу до Б.Хмельницького і завдяки природному розуму і освіті швидко став одним з його найближчих помічників – генеральним військовим писарем. Невдовзі після смерті Богдана став гетьманом України.

Уклав Гадяцький договір з Річчю Посполитою. Добровільно зрікся булави. Загинув від рук поляків через намову свого колишнього соратника»

- а) Павло Тетеря; б) Петро Дорошенко; в) Іван Виговський

10. Програмний документ Кирило-Мефодіївського товариства – це:

- а) “Книга буття українського народу” (Закон Божий);
б) “Катехізіс автономіста”;
в) ”Кобзар”.

11. Виберіть серед перелічених прізвища тих галичан, які відомі сьогодні як «Руська трійця»:

- а) Д.Зубрицький; б) М.Левицький, в) М.Шашкевич;
г) Я.Головацький; д) І.Вагилевич.

12. У другій половині XIX ст. у провідними галузями економіки у підросійській Україні були:

- а) вугледобувна, хімічна, цукрова;
б) вугледобувна, металургійна та цукрова;
в) хімічна, металургійна та цукрова.

13. Назвіть хронологічні рамки Першої світової війни:

- а) 1914-1917 рр.; б) 1914-1918 рр. в) 1914-1919 рр.

14. Резиденцією Української Центральної Ради в Києві стане:

- а) націоналізований Маріїнський палац;
б) приміщення педагогічного музею;
в) дім Грушевського на Паньківській вулиці.

15. В першому уряді, сформованому Центральною Радою, посаду Генерального писаря обійняв:

- а) Б.Мартос б) С.Єфремов в) П.Христюк.

16. В яких сферах не забезпечив плюралізм:

- а) політика; б) економіка; в) культура; г) ідеологія?

17. «Вирішальним роком» першої п'ятирічки сталінською пропагандою було оголошено:

- а) 1929 р.; б) 1930 р.; в) 1931 р.; г) 1932 р.

18. Кордон розмежування радянських і німецьких інтересів на території Польщі у 1939 році проходив по лінії річок :

а) Вісла, Нарев, Смотрич; б) Нарев, Вісла, Дністер; в) Нарев, Вісла, Сян.

19. Місто Херсон було звільнено від німецько-фашистських загарбників

а) 13 березня 1943 р.; б) 13 березня 1944 р.; в) 28 жовтня 1944 р.

20. «Декларацію про державний суверенітет України» було прийнято:

а) 6 червня 1990 р.; б) 16 липня 1990 р.; в) 16 липня 1991 р.

Перелік питань перевірки знань студентів з курсу « Історія та культура України »

1. Найдавніше історичне минуле України: суспільна організація та господарство за часів палеоліту-неоліту.
2. Трипільська культура.
3. Перші етноси на території України: кіммерійці, скіфи, сармати.
4. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
5. Стародавні слов'яни на теренах України. Перші згадки, прабатьківщина та формування державності східних слов'ян.
6. Походження назви «Русь» та «Україна».
7. Передумови виникнення державності Київська Русь.
8. Державний устрій та соціально-економічний розвиток Київської Русі.
9. Основні напрями і форми зовнішньої політики Київської Русі та її наслідки.
10. Дохристиянська Київська Русь: економічний та соціально-політичний устрій, зовнішня політика.
11. Запровадження християнства в Київській Русі та його значення в утвердженні давньоруського суспільства.
12. Причини та наслідки розпаду Київської Русі.
13. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця Київської Русі.
14. Статус українських земель та їх визначальний вплив на формування Литовсько-Руської держави.
15. Захоплення українських земель Річчю Посполитою. Унії.
16. Виникнення українського козацтва.
17. Запорозька Січ в історії української державності.

18. Реєстрове козацтво.
19. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої половини XVII ст.
20. Причини, характер і рушійні сили Національно-визвольної війни 1648-1657 рр.
21. Б. Хмельницький – фундатор української козацької держави.
22. Формування української державності в ході Визвольної війни середини XVIII ст.
23. Україно-московська угода 1654 р.: причини, умови та політико-правове значення.
24. Руїна: причини, суть, наслідки.
25. Зовнішньополітичні орієнтації українських гетьманів у період Руїни.
26. Україна в умовах Північної війни. Гетьман І.С. Мазепа.
27. П. Орлик та його Конституція.
28. Наступ Російської імперії на права України за часів Петра І.
29. Гетьманщина в середині XVIII ст. Реформи гетьмана Кирила Розумовського.
30. Ліквідація Запорозької Січі, подальша доля українського козацтва. П. Калнишевський.
31. Гайдамацький рух. Коліївщина.
32. Кирило-Мефодіївське братство: програмні документи та діяльність.
33. Феномен Т. Шевченка в українській історії.
34. Суспільно-політичний та національний рух на західноукраїнських землях. «Руська Трійця».
35. Політика Російського самодержавства в царині національно-культурного життя України (XIX ст.).
36. Україна в роки Першої світової війни.
37. Створення Української Центральної Ради.
38. Універсали Центральної Ради: еволюція українського державотворення.
39. Зовнішня політика Центральної Ради. Брест - Литовський мирний договір.
40. Західноукраїнська Народна Республіка. Взаємовідносини між УНР та ЗУНР.
41. Українська держава часів гетьманату Павла Скоропадського.
42. Внутрішня та зовнішня політика Директорії.
43. Значення української революції 1917 – 1920 рр. Причини її поразки.
44. Утвердження радянської влади в Україні, її соціально-економічна та національна політика (1917 – 1920 рр.).
45. Утворення СРСР. Вхідження радянської України до союзної держави СРСР: проблеми політичної правосуб'єктності.

46. Соціально-економічне і політичне становище України на початку 1920-х рр. Голод 1921 – 1923 рр.
47. Україна в умовах НЕПу.
48. Національна політика в Україні в 1920-х рр. «Українізація».
49. Організація Українських Націоналістів.
50. Західноукраїнські землі в 1920-1930-і рр.
51. Індустріалізація в Україні : позитивні та негативні наслідки.
52. Колективізація українського села, її особливості, методи здійснення, соціальні та демографічні наслідки.
53. Причини та наслідки голодомору в Україні (1932 – 1933 рр.).
54. Завершення формування тоталітарної системи (30- і рр. ХХ ст.).
55. Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни.
56. Возз'єднання українських земель та « радянізація » на західноукраїнських землях.
57. Німецько-фашистський окупаційний режим в Україні та всенародний рух опору на тимчасово окупованій території України.
58. ОУН-УПА в роки Другої світової війни та в повоєнний період.
59. Внесок українського народу в перемогу над фашизмом.
60. Західноукраїнські землі у повоєнні роки. Операція «Вісла».
61. Відродження народного господарства України в повоєнний період.
62. Україна на міжнародній арені після Другої світової війни. Участь у створенні ООН та інших міжнародних організацій.
63. Суспільно-політичне життя в Україні у 1940 – 1950-х рр.
64. Економічний розвиток і суспільно-політичне становище західних областей України у другій половині 1940-х – першій половині 1950-х рр. Депортація населення. Сталінські репресії.
65. Спроби десталінізації суспільно-політичного життя України в умовах «відлиги».
66. Суперечливий характер реформ М. Хрущова в Україні.
67. Адміністративно-командна система управління та її вплив на розвиток господарства України у другій половині 1960-х - середині 1980-х рр.
68. Дисидентський рух в Україні 60-80-х рр. ХХ ст. Українська Гельсінська спілка.
69. Наростання кризових явищ у суспільно-економічному розвитку УРСР в 70-х – початок 80-х рр. ХХ ст.
70. Соціально-економічний розвиток України у 1980-1990-х рр.
71. Демократизація суспільного життя у 1980-1990-х рр. ХХ ст.
72. «Перебудова» М. Горбачова й Україна.
73. Декларація про державний суверенітет України.

74. Розпад СРСР і відродження незалежності України.
75. Історичне значення проголошення незалежності України.
76. Суспільно-політичні рухи та формування багатопартійності в Україні в умовах становлення її незалежності. Чорновіл В.М. – видатний суспільно-політичний діяч України.
77. Міжнародна діяльність України на сучасному етапі.
78. Суспільно-політичне життя України на сучасному етапі.
79. Конституція України та її історичне значення.
80. Українська діаспора: причини еміграції, особливості розселення і особливості соціально-економічного і культурного життя українців за кордоном.
81. «Помаранчева» революція 2004 р. : причини, характер, значення.
82. Вибори Президента України 2004 р.: особливості, проблеми, історичне значення щодо подальших напрямів політичного, економічного, духовного розвитку України. Перегляд зовнішньоекономічних пріоритетів.
83. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
84. Україна і європейський інтеграційний процес.
85. «Революція гідності». Герої Небесної Сотні.
86. Російська збройна агресія проти України (2014-2015 рр.).
87. Російська інтервенція до Криму, 2014 р.
88. Позачергові вибори Президента України. Позачергові парламентські України (2014).
89. Ліквідація ядерного потенціалу України.
90. Геополітичне місце України в сучасному світі.

Список літератури

Основна:

1. Бакалець О.А. Історія України з найдавніших часів до початку XXI століття. Підручник. Київ: Магнолія 2006, 2024. 597 с.
2. Бойко О. Яневський Д. 30 років незалежності України: у 2-х томах. Том 1. До 18 серпня 1991 року. Київ: Фоліо, 2021. 448 с.
3. Бойко О. Яневський Д. 30 років незалежності України: у 2-х томах. Том 2. Від 18 серпня 1991 р. до 31 грудня 1991 року. Київ: Фоліо, 2021. 432 с.
4. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України. Київ: Портал, 2021. 432 с.
5. Костів К. Книги буття українського народу. Київ: Вид-во Центр навчальної літератури, 2020. 190 с.

6. Наш Г. Історія українського народу. Київ: Вид-во Центр навчальної літератури, 2021. 250 с.
7. Турченко Ф, Турченко Г. Каганов Ю. Історія України (1914–1945). Київ: Вид-во Гельветика, 2021. 368 с

Додаткова:

1. Бажан О., Мицик Ю. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ: Вид-во Кліо, 2020. 288 с.
2. Борисова О. В. Атлас історії української державності Українські землі від найдавніших часів до сьогодення. Київ: УКГ, 2024. 128 с.
3. Боряк Г., Таїрова-Яковлева Т. Самійло Величко. «Літопис». Київ: Вид-во Кліо, 2020. 1016 с.
4. Галамай С. Боротьба за визволення України 1929-1989. Київ: Вид-во Центр навчальної літератури, 2020. 342 с.
5. Ільєнко І. У жорнах репресій. Київ: Вид-во Центр навчальної літератури, 2021. 400 с.
6. Керасюк М. М., Матюшко Л.І. Культурне та релігійне життя в Україні (1917-1919 рр.). *День соборності України: історико-політологічні дискусії* : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2023. Вип. 10. 302 с. С. 114-129
7. Керасюк М. М., Матюшко Л. І. Українське жіноцтво у просвітницькому русі: Христина Алчевська і Софія Русова. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом*. Педагогічні науки. Випуск 3 (62), 2024. С. 16-23.
8. Коваль Р. Жінки у визвольній війні. Історії, біографії, спогади. 1917-1930 рр. Вид-во Марко Мельник, 2020. 432 с.
9. Коваль Р. Донбас. Радість і біль 2014-2020. Вид-во Марко Мельник, 2020. 184 с.
10. Кралюк П. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Вид-во Фоліо, 2020. 432 с.
11. Прокоп М. Україна і українська політика Москви. Вид-во Ярославів Вал, 2020. 216 с.
12. Чорний Г. Хто ми є, українці? Вид-во Ярославів Вал, 2020. 224 с.
13. Чухліб Т., Бачинська О. Козацька Україна. Після зруйнування Запорозької Січі (1775- 1905). Вид-во Арій, 2021. 352 с.

Електронні ресурси:

1. https://library.udpu.edu.ua/library_files/434836.pdf
2. http://sites.znu.edu.ua/ua_statehood_history/sereda/Microsoft_Word_-_bojko_o_d__-storVya_ukra_ni.pdf
3. <http://www.nbu.gov.ua> - електронна бібліотека ім. В.Вернадського.
4. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - ел. бібліотека ім. М. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка.
5. <http://www.filosof.com.ua> – Інститут філософії ім. Г. Сковороди.
6. <http://www.inst-ukr.lviv.ua> – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ.
7. Навчальні матеріали онлайн. URL: <http://pidruchniki.ws/kulturologiya/>

Інформаційні ресурси:

1. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії. URL : <http://history.vn.ua/book/>.
2. Громадський проект «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт». URL : <http://likbez.org.ua/uk>.